

Добрица Ерић

Нове књиге за децу

Стеван Раичковић: МАЛЕ БАЈКЕ

Ви знате да је Стеван Раичковић песник. Лирски, један од најлирскијих које имамо.

Али, ви можда не знате да Стеван Раичковић, на срећу, још није сасвим порастао.

Још је понекад мали, још је помало дете.

Па поред тога што пише дивне песме за одрасле, пише и дивне песме и приче за децу.

Тако је написао оног чика *Гурија, Дружину под сунцем, Велико двориште* и друге, а сада, ево, и *Мале бајке, које почињу овако:*

„За тили час крену и ова прича од ува до ува и обигра целу куглу. Једнога дана стиже и у планинско село са девет кућа, у које би ретко кад и зашутали пост бануо, а како ли каква вест из далека. Као да си у једно уво рекао, за трен ока уђе ова прича у свих девет кућа. Неки у њу повероваше, неки одмахнуше главама, али се и једни и други брзо латише свога посла. Превртали су ашовима земљу, укуцавали понеки ексер у греде, доносили воду у тестијама.

Једино се дечак из седме ку

ће, окружене великим воћњацима, најдуже замислио над овом причом.“

Над оним, над чим се замислио тај дечак из седме куће, замислите се мало и ви.

Бићете много лепши, нежнији и већи кад прочитате ове *Мале бајке* Стевана Раичковића.

Књига је лепо илустрована (Мира Мареш) а издавач је Српска књижевна задруга из Београда.

Миладин Тошић

ДОБРО ЈУТРО, ДОБАР ДАН, ДОБРО ВЕЧЕ

Све оно најлепше, што је чика Момчило смислио и срочио у свом досадашњем животу, налази се у овој књизи.

Ако не верујете мени, онда чујте шта каже песник Душан Радовић, који је и сачинио овај избор Тешћевих песама и написао предговор — праву песму у прози:

„То је поезија првих слика, првих утисака и првих речи. Великог чуђења и радости. Треба бити чудан као дете па волети толико обичних и незанимљивих ствари: најпре

их приметити, па им се обрадовати, па их опевати.

И Тешић је ту, на правом месту, где почиње поезија: не у вештини и у рутини, не у писању, већ одмах иза очију и ушију — у непосредном додиру и доживљају.

И зато је он прави дечји песник, драгоцене и незаменљиве искрености. То је и објашњење значајног и часног места које он заузима у првим дечјим књигама.

Тако каже Душко. А ја бих још само додао да је ова књига једна необична опрлица од цвећа и росе, од свега онога што листа, цвета и класа, што лети, трчи, пева и плаче под песниковим завичајним небом, опрлица коју је Момчило Тешић четрдесетак година марљиво низао и пренизивао, да њоме дарује свако дете које скакуће по ливадама и булеварима ове цветне земљице, коју он воли и о којој пева.

На крају књиге налази се и Момчилова биографија и библиографија, а лепе цртеже у боји дао је *Иво Кушанић*.

Добро јутро, добар дан, добро вече штампали су РУ „Радивој Ђирпанов“ и Змајеве дечје игре из Новог Сада, у едицији „Детињство“ коју уређује песник *Гојко Јањушевић*.

Гвидо Тартаља: СЈАТИЛЕ СЕ ПЕСМЕ

Лепо је када се сјате птице на жици или на некој уцветалој воћки.

Лепо је када се сјате разнобојни цветови на зеленој пролећној ливади.

Али, најлепше је када се сјате песме, овако као што су се сјатиле у њиховој књизи

вашег старог и доброг знанца Гвида Тартаље.

За Тартаљине песме није се могао наћи лепши наслов него *Сјатиле*.

Његове песме су се овде заиста сјатиле као птице на дрвету, као шарени цветови на ливади, као капљице росе у песми.

СВЕЖА ВОДА

*Када бубе
и бубице
умивају
своје лице,
мала уста
са мирисом
цветног сока,
и два ока
и ножице
танке, босе,
не морају
тестијнице
пуне воде
са потока
да доносе.*

*Пред њима су
травке младе
и хиљаде
капи росе...*

Пробране благонаклоном руком и проницљивим оком песника Душана Радовића, најлепше Тартаљине песме из десетак његових књига (од „Срмане у граду птица“ до „Од облака до маслачка“) нашле су се на окупу, сјатиле се у ново јато и добиле неки друкчији, још лепши звук и боју, као да су тек сада написане, као да између његових првих и последњих песама нема ни три-четири године разлике, а не три-четири деценије.

Непосредност Тартаљиних песама дочарала је сликарка Љубица Сокић својим лепим, једноставним цртежима и вињетама.

ПОРТАЛ
ОКТОБРА

Издавач је Српска књижев
на задруга из Београда.

Душан Радовић: ВУКОВА АЗБУКА

Песник Душан Радовић сми
слио је тридесет песама о три
десет слова азбуке.

Тридесет угледних сликара
нацртали су за сваку песму
по један цртеж, сваки на свој
начин.

Тако је настала ова књига,
која је прво „издање“ дожи-
вела на телевизији, у емисији
„Операција 30 слова“ и која
је најбољи буквар и прави
златни ковчежић за малу и
велику децу.

Мудрој маштовитости Ду-
шана Радовића, који је успео
да из шкољки неколико слова
„извади“ по један прави ма-
ли бисер, сликари су додали
своју машту и нацртали три-
десет слова као тридесет раз-
новрсних цветова и чаробних
кутијица.

Мени се највише допада
слово Ж које је нацртао Жи-
војин Ковачевић, а од десетак
најлепших песама издвојио
бих ону на слово

М

Мамуран	масакр
миш	и
у	помор...
мемли	
музеја	миш
мерка	још
мрвог	мрда,
мамута:	мишу су
Мајку	мало
му,	и
миленијуми	мраз,
минуше,	и
мраз	мачка,
међу	и
мамутима	мишомор.
начини	

Они који још нису научи-
ли сва слова, научиће их уз
ољу Душкову Вукову азбуку
лако као песму, а они који су
то већ пребродили, наћи ће
у овим „опеваним“ и „услика-
ним“ словима прегршта чист-
тих зрнацади поезије, довољ-
но за једну малу сетву радо-
сти и љубави за књигу, за
живот, за овај бели свет.

Мирослав Антић: ЖИВЕЛИ ПРЕКОСУТРА

Песник Плавог чуперка и
Шашаве књиге, поклања вам,
ево, још један сунчани дан
свог надахнућа, још један ма-
ли празник лепоте на бистрој
реци детињства.

Као што се види и из јед-
ног његовог наслова, све Ан-
тићеве књиге су помало нео-
бичне, помало чудне, помало
луцкасте.

Мирослав Антић се не тру-
ди да учи децу, он једно-
ставно учи од деце, и за-
то су деца његове песме врло
блиске и драге, драже од мно-
гих других — „паметних“:

ГОЛИШАВА ПЕСМА

Кад мрак уз окно нос
пригисне
и звирка у клинце што се
свлаче,

неко се исплази,
неко врисне,
а неко каже:
охо, мраче!

На спљоштен нос му палац
метне
и онда
уз смех
спусти ролетне.
Шта се тог мрака сваки час
тиче
на шта голишави клинци
личе.

Живели прекосутра је песничкова здравица деци и животу, њиховим радостима и тузи, њиховим малим и великим тајнама.

То је и једна неовакидашња сликовница, јер су поред песама штампане и врло успешеле фотографије тридесетак девојчица и дечака, песничкових свакодневних пратилаца и пријатеља.

Насловну страну ове књиге, коју су штампали РУ „Радивој Тирпанов“ и Змајеве дечје игре из Новог Сада, нацртао је врло маштовито сликар Јован Лукић.

Ранко Симовић: ПРЕНО РЕЧИ „РАТ“

Песник Ранко Симовић желео је да овој својој књизи, другој по реду за децу, удахне двоструко значење:

Писао је истовремено и песме, и једно потресно сведочанство о рату.

Понегде је успео у једном, понегде у другом, понегде и у обоје.

Тако је песмом додирнуто и летописом овијено све оно што је било део те страшне ватре рата, све оно што је ту ватру раширивало и гасило.

То су: песме о рату, и — песмом против рата.

Једна од најуспелијих је свакако песма Бошко Буха:

*Бошко Буха је стигао
до партизанске капе,
до кожне торбе,
до курирске мапе,
до прилично тешке
и велике пушке,
и да ниже бомбе
о појас ко крушке,
и стигао је до смрти
са осмехом на лицу*

*док је штитио
рањену другарицу,
само није стигао
до плитких ципела
и до дечачког, по мери, руха
нити да икада с друговима
уђе
у дечје позориште
„Бошко Буха“.*

Оно што је најлепше у овој књизи, то је песничкова жеља да се преко речи „рат“ заувек испишу птице, цвеће, класе пшенице и песма жетелца.

Тој његовој жељи доста су допринели цртежи Б. Рисимовића Рисима, који није само илустровао оно што је песник написао, већ је тушом исписивао своје властите песме.

Књигу је штампао БИГЗ у едицији „Газела, коју уређује Угљеша Крстић.

Душан Илић: ШУШУМИГЕ

Душан Илић је неки чудан писац.

Он пише песме за одрасле, приче за децу и — слика.

Повучен, тих и прецизан — као и један његов стаклорезач из предпраћа који за сваки дан у недељи има по један резач, јер његови резачи режу само у одређене дане — Душан Илић обичним речима прича необичне мале приче о необичним малим и мало извитопереним људима, мајсторима, чудацима и чаробњацима, какве смо сви ми сретали у животу и какве памтимо највише из детињства.

Да је овде реч о необичним личностима види се и из самог наслова књиге, као и из наслова појединих прича: Кројач стакла, Ред меса, ред речи, Девет пекара, Сањ у ку-

ПЕСМА
ОКТОБРА

тији, Првак света у чучању и Кревет у биоскопу, из које ћу навести један одломак:

„Годинама чика Миле одлази у биоскоп, облачи ново одело, нађучује карте за осам увече, води тетка Олгу: она да гледа, он да спава. И не пропусти прилику када његови другови причају о неком филму, да каже: „Одавно нисам спавао такав филм!“

Тетка Олга ми је причала да чика Миле највише, воли да проспава ратне филмове у баји, а да му је најслађе да исти филм спава два пута.“

Рекао бих да су се песник, писац и сликар овде добро здружили и нашли заједнички језик, тако да *Шушумиге* нису само бајковита књига прозе испричана одмереним песничким стилем и језиком, без кинђурења и сувишних речи, већ и једна мала галерија људских ликова и судбина, које нас тихо прате и које се дуго памте.

Књигу су штампали РУ „Радивој Ђирпанов“ и Змајеве дечје игре из Новог Сада.

Драган Радуловић: ОКРПЉЕНЕ ЦИПЕЛИЦЕ

Драган Радуловић је млад песник и ово му је прва књига за децу.

Многе ствари и бића, многе игре и несташлуци, многе жеље и недоумице које прате дете од првих сазнања до изласка из детињства, нашле су свој кутац у овим песмама.

Песник се трудио да све то сагледа и доживи оком и срцем самог детета, али се то његово виђење понегде мешало са погледима и схвата-

њима одрасле особе, и то углавном више на штету него у корист песама, које нису баш увек најсрећније римоване и уједначене по ритму и метрици, али су увек једнаке по љубави, топлини и искрености.

Зато у овој збирци нема много целих лепих песама, али има доста лепих стихова, а то је довољно за почетак:

*Кад Саша црта није шкрта:
чистач ципела болбоње чисти.
Кад Саша црта, кад Саша*

*црта
сви су људи потпуно исти.*

(Кад Саша црта)

*Усред мора таласастог
сребрнасте лете птице
а јастога пржи јастог,
причале ми причалице!*

(Причале ми причалице)

*Будеш велики као врата,
па те муче питања части,
питања глади, мржње, рата...
Да ли је добро расти?*

(Да ли је добро расти)

*Ако ће велики људи и даље
ко у шали
да убијају и да охоло воде*

рат,

*ја ћу и даље да останем
овако мали
и нећу да порастем за инат!*

(Нећу да порастем)

Иако је у свет дечје душе и њене поезије пошао у „окрпљеним ципелицама“ а не у чизмама од седам миља, верујем да ће песник Драган Радуловић брзо стићи тамо куда је пошао и желим му срећан пут!

Његову књигу штампало је графичко предузеће „Коле“ у Никшићу.

ШТРИЦКАЛИЦЕ Мирјане Стефановић

Мирјана Стефановић има неке чаробне маказице — штрицкалице и много воли да штрицка. Овако:

„Брухахаха лепо време кладакале се кладакалице брзале су брзалице трзале су трзалице дизале се дизалице путугале грлице клизали се тобогани махали су јатагани јеле су се слатке лутке ратлук приз и шећерлеме једном речју красно време“

Песникиња Мирјана Стефановић штрицка све што дохвати: марамице, кошуљице, хаљинице, кецељице, завесице, весице, есице, сице, ице, це . . . штрицка лутке и свеске, јастучиће пуне дечјих снова и јаве, споменаре њихових тајни и прижељкивања и свакојачке кончиће и звончиће несташлука, играрије и маштарије.

Штрицка она и штрицкајући бира необичне лепршаве крпице речи и од њих прави мале звучне мозаике, живе сличице и причице што просто клипте од обести, од раздраганости и ведрине, и зраче правом дечјом свежином и непосредношћу, као да су их сама деца у игри ишарала и накуптила дранлулијама своје необуздане радозналости.

Тако штрицкајући, Мирјана Стефановић је иштрицкала и иштрикала три књиге за вас: *Влатка Пицулу*, *Енца са креденца* и сада ове *Штрицкалице*, које је у истом духу и руху илустровао *Влада Стојиљковић* а штампано Београдски издавачко-графички завод, у едицији „Газела“ коју уређује *Угљеша Крстић*.

Десанна Максимовић: ОРАШЧИЋИ ПЛЧИЋИ

Ко воли природу и њене безбројне становнике, њене лепоте и тајновитости, ко жели да упозна неку шуму а нема шуме близу, нека потражи нову књигу Десанке Максимовић и жеља ће му бити испуњена.

Десанка Максимовић је заљубљена у природу, она познаје сваку шуму као своју собу, она је приони пријатељ дрвећа, птица и домаћих и дивљих животиња.

Она, чак, разуме и њихов говор, па кад читамо ове њене бајке у прози и у стиху, чини нам се да је песникиња само превела и препевала оно што су јој њени крилати, репали, рогати и дугоухи пријатељи причали у поверењу по ливадама и пропланцима.

Ево шта Десанка Максимовић о томе каже:

„Понекад ме питају зашто чешће пишем о шумама, зверкама и птицама него о градовима и људима. Вероватно је то зато што сам рођена међу бреговима и шумарцима и зато што сам се у раном детињству упознала и спријатељила са становницима шуме — а кога заволите у детињству, целог живота нам буде друг.“

Па ипак, иако најчешће пише о шуми и животињама, Десанка Максимовић не говори само и искључиво о њима.

Њена шума је често неки зачарани прад или село, а животиње које у њој срећемо, од оних најбезазленијих до оних најпрождрљивијих, имају људске особине, што даје посебну драж и животворност и овој бајковитој књизи Десанке Максимовић.

ПЕРА
ОКТОБРА